

Katedra rozvojových a environmentálních studií

Koncept společenské odpovědnosti ve veřejné správě

Bakalářská práce

Kateřina Vašutová

Vedoucí práce: doc. Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.

Olomouc 2022

Bibliografické identifikační údaje

Autor práce: Kateřina Vašutová (R19449)

Studijní obor: Mezinárodní rozvojová a environmentální studia

Název práce: Koncept společenské odpovědnosti ve veřejné správě

Vedoucí práce: doc. Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.

Abstrakt: Předmětem práce „Koncept společenské odpovědnosti ve veřejné správě“ bylo na základě dostupné literatury a získaných poznatků zjistit, jaké postavení má koncept společenské odpovědnosti ve veřejné správě. Pojem společenská odpovědnost není na poli veřejné správy příliš diskutovaný, na rozdíl od ziskových firem. Práce se zaměřuje na role veřejné správy v oblasti společenské odpovědnosti a její společensky odpovědné aktivity. Dále práce poskytuje přehled nejdůležitějších důvodů, proč by měla být veřejná správa společensky odpovědná. Hlavním cílem praktické části textu bylo na základě dostupných zpráv a dokumentů o společenské odpovědnosti krajů zjistit, jak se kraje, Olomoucký, Moravskoslezský a Jihomoravský, angažují v oblasti společenské odpovědnosti. Z následné komparace krajů vyplynulo, že se úroveň společenské odpovědnosti ve veřejné správě jednotlivých krajů liší a v některých krajích se stále teprve rozvíjí. Práce je doplněna doporučením, které by mohlo zlepšit aktuální stav společenské odpovědnosti jednotlivých krajů.

Klíčová slova: společenská odpovědnost organizací, veřejná správa, role, důvody.

Author of thesis: Kateřina Vašutová (R19449)

Studijní obor: International development and environmental studies

Title of thesis: The concept of social responsibility of public administration

Supervisor: doc. Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.

Abstract: The theme of the thesis „The concept of social responsibility of public administration“ is find out based on the available literature and acquired knowledge what is the position of the concept of social responsibility in public administration. The concept of social responsibility is not as discussed in public administration as in for-profit organization. The thesis focuses on role of public administration in the field of social responsibility and its socially responsible activities. Furthermore, the thesis provides an overview of the most important reasons why public administration should be socially responsible. The main goal of the practical part of the text was find out, on the basis of available reports and documents about social responsibility of the regions, how the Olomouc, Moravian-Silesian and South Moravian regions are involved in the field of social responsibility. Subsequent comparisons of the regions showed that the level of social responsibility in the public administration of individual regions differs and is still developing in some regions. The thesis is supplemented by a recommendation that could improve the current state of social responsibility of individual regions.

Keywords: corporate social responsibility, public administration, roles, reasons

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. Mgr. Miroslava Syrovátky, Ph.D. za použití zdrojů uvedených v seznamu literatury.

V Olomouci dne.....

.....

Kateřina Vašutová

Poděkování

Děkuji doc. Mgr. Miroslavovi Syrovátkovi, Ph.D. za odborné rady, vstřícný přístup a trpělivost při psaní bakalářské práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina VAŠUTOVÁ**
Osobní číslo: **R19449**
Studijní program: **B0588A330001 Mezinárodní rozvojová a environmentální studia**
Studijní obor: **Mezinárodní rozvojová a environmentální studia**
Téma práce: **Koncept společenské odpovědnosti ve veřejné správě**
Zadávající katedra: **Katedra rozvojových a environmentálních studií**

Zásady pro vypracování

Koncept společenské odpovědnosti (CSR) bývá často spojován s firmami. Slovo „Corporate“ se ovšem překládá nejen jako „firma“, ale také jako „organizace“ či „právní osoba“, a tou veřejná správa je. CSR je u veřejné správy stále podceňován, přitom veřejná správa hraje důležitou roli v podpoře CSR. Jak veřejná správa tedy nakládá s konceptem společenské odpovědnosti? Kdo se konkrétně ve veřejné správě angažuje v této oblasti? Koncept společenské odpovědnosti je v České republice stále založen na dobrovolnosti, jaký důvod má veřejná správa tento koncept podporovat?

Rozsah pracovní zprávy: **10 – 15 tisíc slov**
Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam doporučené literatury:

- BERNARDOVÁ, D. Koncept společenské odpovědnosti: obsah, podstata, rozsah. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3348-6.
- JONKUTIS, G., STANIŠKIS, J., K., DUKAUSKAITIS, D., (2011). Social Responsibility as a Tool to Achieve Sustainable Development in SMEs. In: Environmental Research, Engineering and Management, Vol. 57, Issue 3, p. 67-81. ISSN: 2029-2139
- KAŠPAROVÁ, Klára. Důvody angažovanosti v CSR. Edited by Ladislav Blažek. In BLAŽEK, Ladislav. Vývojové tendence podniků V: specifický výzkum Katedry podnikového hospodářství. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. s. 89-107, ISBN 978-80-210-5003-7
- METODIKA STRATEGICKÉHO ŘÍZENÍ ROZVOJE OBCÍ: PODPORA STRATEGICKÉHO ŘÍZENÍ ROZVOJE OBCÍ [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2. 7. 2015
- NÁRODNÍ STŘEDISKO PODPORY KVALITY, 2016. Příručka CSR pro veřejnou správu „aneb jak se chovat společensky odpovědně“ [online]. 2016. B.m.: Národní středisko podpory kvality
- TETŘEVOVÁ, L. et al. (2017). Společenská odpovědnost firem společensky citlivých odvětví. Praha, Česko: Grada.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Miroslav Syrovátka, Ph.D.**
Katedra rozvojových a environmentálních studií

Datum zadání bakalářské práce: 27. dubna 2021
Termín odevzdání bakalářské práce: 22. dubna 2022

LS.

doc. RNDr. Martin Kubala, Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Pavel Nováček, CSc.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 12. května 2021

Obsah

Seznam obrázků a tabulek	9
Úvod.....	10
Cíle a metody	11
Teoretická část	12
1. Společenská odpovědnost organizací	12
1.1 Pilíře společenské odpovědnosti	13
1.1.1 Ekonomický pilíř	13
1.1.2 Sociální pilíř.....	14
1.1.3 Environmentální pilíř.....	14
1.2 Společenská odpovědnost ve veřejné správě	15
2. Role veřejné správy v oblasti CSR.....	17
2.1 Pověřovací role.....	18
2.2 Podporovací role	19
2.3 Partnerská role.....	19
2.4 Schvalovací role	19
3. Důvody veřejné správy pro přijetí CSR	21
3.1 Lepší vztahy veřejné správy s občany.....	21
3.2 Posílení image a důvěryhodnosti	22
3.3 Větší spokojenost veřejnosti s fungováním veřejné správy	22
3.4 Kvalitnější poskytování veřejných služeb.....	23
Praktická část	24
4. Analýza Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje v oblasti CSR	
24	
4.1 Popis zkoumaných vzorků	24
4.2 Společensky odpovědný krajský úřad.....	26
4.3 Aktivity jednotlivých krajů v pilířích společenské odpovědnosti.....	30
4.4 Shrnutí a komparace krajů	36
4.5 Doporučení.....	38
Závěr	39
Seznam literatury	40

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obrázek 1 Pilíře CSR.....	13
Obrázek 2 Pyramida společenské odpovědnosti ve veřejné správě.....	16

Seznam tabulek

Tabulka 2 Přehled společensky odpovědných aktivit krajů v rámci jednotlivých pilířů	36
---	----

Úvod

Koncept společenské odpovědnosti se čím dál více dostává do povědomí jak organizací, tak široké veřejnosti. Tato dobrovolná činnost, kterou se podniky zavazují k společensky odpovědnému chování, si našla místo v řadě organizací po celém světě. Organizace se zavazují k odpovědnému chování v oblasti životního prostředí, sociální oblasti a ekonomické oblasti. Koncept společenské odpovědnosti naplno propukl v komerčních firmách, kde si vybudoval vysoké postavení. V případě veřejné správy je společenská odpovědnost stále relativně nový pojem, který si buduje své místo a rozvíjí se.

Veřejná správa by měla být společensky odpovědná už v samotném základu svého fungování, ovšem i ona se angažuje v aktivitách, které vykonává nad rámec svých povinností. Zasazení konceptu společenské odpovědnosti do svého fungování může přinést organizacím veřejného sektoru řadu výhod. Veřejná správa se, na rozdíl od komerčních firem, zaměřuje zejména na své občany, kterým se díky společensky odpovědným aktivitám snaží zlepšit kvalitu života. Pokud se veřejná správa rozhodne pro přijetí konceptu společenské odpovědnosti, ovlivní tím řadu firem, a to zejména z toho důvodu, že by veřejná správa měla jít příkladem a měla by být vzorem pro soukromé podniky.

Ačkoli se koncept společenské odpovědnosti zařadil do fungování veřejné správy v České republice teprve nedávno, je dnes již některými kraji plně podporován. Na příkladu Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje je vidět, jak se koncept společenské odpovědnosti projevuje ve fungování veřejné správy a jak ovlivňuje širokou veřejnost.

Cíle a metody

Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit, jak se koncept společenské odpovědnosti dotýká veřejné správy.

První kapitola slouží k seznámení se samotným konceptem společenské odpovědnosti a jeho pilíři. Protože se práce zabývá společenskou odpovědností ve veřejné správě, je v první kapitole zmíněn obecný pohled na tento koncept ve veřejné správě. První výzkumná otázka bakalářské práce je: *Jaké role zastupuje veřejná správa v oblasti CSR.* Na tuto otázku odpovídá druhá kapitola, která se podrobně věnuje rolím veřejné správy a konkrétním aktivitám, které veřejná správa v oblasti CSR podniká. Druhá výzkumná otázka je: *Jaké jsou motivátory veřejné správy pro přijetí CSR.* Na tuto otázku odpovídá třetí kapitola, ve které jsou zmíněny nejdůležitější důvody, proč by měla veřejná správa tento koncept podpořit a zasadit jej do svého fungování. Poslední kapitola popisuje společensky odpovědné aktivity jednotlivých krajů, Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského. Kapitola je sepsána zejména na základě zpráv o CSR jednotlivých krajů, ve kterých kraje deklarují své společensky odpovědné aktivity. Zprávy o CSR jsou rozděleny do ekonomického, sociálního a environmentálního pilíře, podle kterých je zpracována i praktická část práce. Kapitola je doplněna o komparaci jednotlivých krajů na základě popisu společensky odpovědných aktivit krajů. Tato kapitola se snaží odpovědět na třetí výzkumnou otázku: *Jak se jednotlivé kraje angažují v oblasti CSR na základě dostupných zpráv o CSR.*

Bakalářská práce je zpracovaná na základě dostupné odborné literatury, a to jak z literatury zahraniční, tak literatury české. Dále byly při psaní práce využity data dostupné z webových stránek Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje, statistického úřadu a strategických dokumentů jednotlivých krajů.

Teoretická část

1. Společenská odpovědnost organizací

Společenská odpovědnost organizací pochází z anglického slova Corporate Social Responsibility (CSR). Ačkoli se nespočet autorů pokusilo o definování CSR, dodnes neexistuje jedna určitá a platná definice. Společenská odpovědnost organizací je založena na dobrovolnosti a nemá určené žádné hranice působnosti (Kašparová, Kunz, 2013). Například Evropská komise definuje CSR jako „*odpovědnost podniků za jejich dopady na společnost*“. Podniky se mohou stát společensky odpovědnými za předpokladu, že integrují sociální, environmentální, etická, spotřebitelská a lidská práva do svých obchodních strategií a operací (COM, 2011, 6). Hopkins (2016, 20) definuje CSR jako „*proces, který se týká etického a odpovědného zacházení se stakeholdery společnosti nebo instituce*“. Podle Hopkinse (2016) se musí s klíčovými zúčastněnými stranami zacházet způsobem, který je podle mezinárodních norem považován za přijatelný. Světová obchodní rada pro udržitelný rozvoj definuje CSR jako „*závazek podniků přispívat k udržitelnému hospodářskému rozvoji, pracovat se zaměstnanci, jejich rodinami, místní komunitou a společností obecně na zlepšení kvality jejich života*“ (WBCSD, 2002, 2). Často bývá CSR definováno jako „*snaha o maximalizaci zisků vlastníků firem*“ (Bernardová, 2012, 11).

Z daných definic vyplývá, že CSR je výhradně přijímána na základě dobrovolnosti, a to v oblasti environmentální, sociální a ekonomické. Tímto závazkem se podniky snaží zlepšovat kvalitu života společnosti, zahrnout do svého působení aktivity zaměřené na udržitelnost a zároveň dosáhnout maximalizaci zisku.

Na základě daných definic jsme schopni vymezit hlavní principy společensky odpovědného chování (Kašparová, Kunz, 2013):

- Realizace CSR aktivit nad rámec povinností podniků vymezených legislativou na základě dobrovolnosti.
- Kooperace se zainteresovanými skupinami (stakeholdery).
- Transparentnost a komunikace se stakeholdery.
- Zaměření podniků na ekonomické, sociální a environmentální hlediska své činnosti.
- Odpovědnost a závazek k rozvoji kvality života.

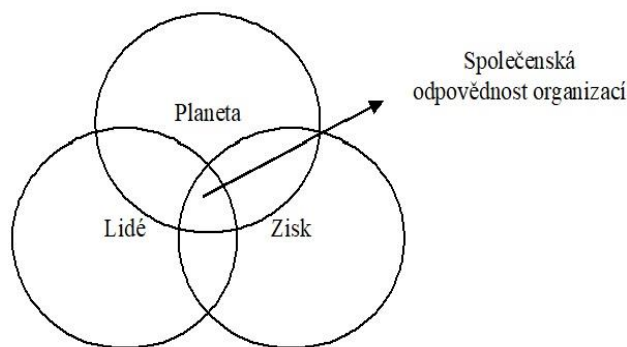
Hlavním cílem společenské odpovědnosti organizací je vytváření vyšších standardů udržitelného života se zachováním ziskovosti či integrity společnosti, jak pro lidi uvnitř, tak pro lidi vně těchto subjektů (Hopkins, 2016).

1.1 Pilíře společenské odpovědnosti

Koncept společenské odpovědnosti je tvořen třemi základními pilíři. Jedná se o tzv. Tripple Bottom Line přístup (TBL). TBL přístup byl poprvé představen v roce 1987 na Světové komisi OSN pro životní prostředí a rozvoj. Jedná se o tři rysy, za které by měla být společnost zodpovědná (Ksiezak, Fischbach, 2018):

- Zisk (profit) – ekonomický pilíř
- Lidé (people) – sociální pilíř
- Planeta (planet) – environmentální pilíř

Obrázek 1 Pilíře CSR

Zdroj: vlastní zpracování dle Adámek (2019)

1.1.1 Ekonomický pilíř

Zásadním požadavkem každé organizace je zisk, díky kterému má společnost možnost se rozvíjet. Důležitým úkolem organizací je zisk správně využít (Ksiezak, Fischbach, 2018). Ekonomický pilíř však není jen o samotném zisku. Dle Kunze (2012) lze do ekonomického pilíře zařadit například boj proti korupci a etický kodex, který má řada podniků vypracovaný. Dále autor uvádí způsob správy, do kterého spadají principy dobrého řízení organizace. Organizace, která je společensky odpovědná by měla být věrohodná. Kunz (2012) ve své knize píše o transparentnosti organizace. Znamená to, že o sobě organizace poskytuje informace všem zainteresovaným stranám a zároveň s nimi spolupracuje. Díky transparentnosti jsou zúčastněné strany schopny rozpoznat, zda je práce organizace v souladu s jejich vlastními názory (Ksiezak, Fischbach, 2018).

1.1.2 Sociální pilíř

Nedílnou součástí každé organizace jsou její zaměstnanci. Sociální pilíř souvisí s pracovními podmínkami a péčí o zaměstnance. K úspěšnému chodu organizace je potřeba spokojený a dobře motivovaný zaměstnanec (Kunz, 2012). Tato oblast se však nevztahuje pouze na samotné zaměstnance, ale na všechny osoby postižené danou společností a na osoby, které organizaci ovlivňují. Žádná organizace se neobejde bez svých pracovníků a zákazníků (Ksiezak, Fischbach, 2018).

Mezi aktivity spojené se sociálním pilířem patří například podpora komunity. V tomto případě může jít o firemní dárcovství, dobrovolnictví či například o komerční aktivity v místní komunitě doprovázené sponzoringem. Další důležitou aktivitou je spolupráce organizací se školami, a to buď v rámci spolupráce se studenty, anebo v rámci výuky (Adámek, 2019).

Mezi další aktivity sociálního pilíře patří (Michalčová, Vajdová, 2020):

- Důraz na lidská práva
- Rekvalifikace
- Odmítnutí dětské práce
- A další...

1.1.3 Environmentální pilíř

Environmentální pilíř klade důraz především na odpovědné chování k životnímu prostředí. Životní prostředí je odpovědností nás všech a za jeho znečištění mohou ve většině případů velké společnosti. Nezodpovědné chování společností má negativní dopady na životní prostředí, a to především v oblastech jako jsou využívání přírodních zdrojů, produkce odpadu a produkce emisí (Ksiezak, Fischbach, 2018).

Způsobů, jak může být podnik šetrný k životnímu prostředí, je hned několik. V první řadě se může společnost ujistit, zda zboží, které vyrobí, má minimální negativní dopady na životní prostředí. Každá společnost je schopna kontrolovat kolik odpadu vyprodukuje a následně se může pokusit o jeho snížení. Mezi ty snazší způsoby šetrnosti k životnímu patří například recyklace nebo jednoduše omezení tisku e-mailů apod (Ksiezak, Fischbach, 2018).

Společensky odpovědné chování v oblasti environmentálního pilíře lze využít jak uvnitř společnosti, tak vně. Mezi nejčastější vlivy společnosti na dané prostředí patří například vzhled krajiny, znečištění ovzduší, hluchost nebo znečištění vod (Adámek, 2019).

Další aktivity, které mohou přispět k environmentálně odpovědnému chování jsou (Michalčová, Vajdová, 2020):

- Investice do udržitelnějších technologií
- Úspora energie v oblasti obchodí kultury
- Ochrana přírodních zdrojů
- A další...

1.2 Společenská odpovědnost ve veřejné správě

Pojem společenská odpovědnost je spjat především s komerčními firmami. Ovšem slovo „corporate“ se překládá nejen jako firma, ale také jako organizace, kterou veřejná správa bezesporu je.

Koncepce veřejné správy označuje správní činnosti a úřady, jež uskutečňují veřejnou politiku a působí ve veřejném zájmu, a to jak na ústřední úrovni, tak na úrovni regionální či místní. Pojmem veřejná správa se rozumí určitý druh činnosti nebo instituce. Podle toho jsme schopni rozdělit veřejnou správu do dvou základních hledisek. Hledisko materiální (funkční) je souhrnem všech správních činností ve veřejném zájmu, naopak hledisko formální (organizační) je činnost osob, které reprezentují veřejné zájmy. (Čmejrek, Kopřiva, 2007).

CSR je u veřejné správy stále podceňován. Komerční firmy chtějí nést za své činy odpovědnost samy a očekávají, že je veřejný sektor v této oblasti podpoří prostřednictvím propagace samotného konceptu. Ovšem není tak časté, aby byl veřejný sektor považován za společensky odpovědný celek (Hawrysz, 2013). Veřejné organizace, stejně jako komerční firmy, jsou tvořeny lidmi, a proto by na ně měl být koncept společenské odpovědnosti aplikován. Veřejný sektor se v některých zemích významnou měrou, až 50 %, podílí na tvorbě HDP (Tomaževič, 2019). Podle autorů Chymis et al. (2017) je veřejná správa příliš významným pilířem socioekonomické činnosti, a proto by neměl být vynechán z oblasti CSR. Autoři dále uvádějí, že nedávná finanční krize v roce 2008, která zasáhla mnoho zemí, vyvolala nespočet otázek ohledně chování veřejné správy. Veřejná správa je díky nezodpovědnému chování do jisté míry obviňována za hospodářský pokles.

Veřejná správa by měla být ze své podstaty společensky odpovědná. Do jisté míry je společenská odpovědnost ve veřejné správě dána legislativou, často je koncept CSR zaměřován čistě za charitu či sponzoring. Společenská odpovědnost se hodnotí nejen za základě samotného dopadu na společnost, ale i na základě investovaných částek (Adámek, 2019).

Na rozdíl od komerčních firem, které se snaží být konkurenceschopné, mezi orgány veřejného sektoru přímé konkurenční prostředí neexistuje. Protože orgány veřejné správy hospodaří s veřejnými zdroji, jsou podrobeny neustálé veřejné kontrole. Povinností veřejné správy je jednat ve veřejném zájmu a vyhnout se diskriminaci. Veřejná správa musí v rámci svého jednání zaujmout rovný přístup ke všem zainteresovaným stranám. Koncept CSR v případě veřejné správy znamená především sdílení dobré praxe úřadů a ochotu komunikovat a sdílet dosažené výstupy z oblasti společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje s ostatními organizacemi veřejné správy (Národní středisko podpory kvality, 2016).

V posledních letech se zvyšují požadavky veřejnosti na kvalitu služeb a na množství informací od veřejné správy. Veřejnost po institucích veřejné správy požaduje naplnění ekonomických, právních, etických a dalších filantropických funkcí, které má daná instituce vůči svému území, které řídí, v dané době. Tyto funkce tvoří specifickou pyramidu, jejímž základem je filantropie, tedy občanství, a vrcholem je v tomto případě vytváření hodnot a zisků (Krukowski, 2011).

Obrázek 2 Pyramida společenské odpovědnosti ve veřejné správě

zdroj: vlastní zpracování dle Krukowski (2011)

Veřejná správa na tyto požadavky veřejnosti reaguje několika způsoby. Jedním ze způsobů je posilování transparentnosti. Pomocí dialogů se všemi zainteresovanými stranami podává informace o samotném dění v organizaci. Zároveň jsou zainteresované strany zapojeny do rozhodování. Dalším způsobem, jak veřejná správa reaguje na požadavky veřejnosti, je oceňování společensky odpovědných subjektů. Veřejná správa také podporuje vzdělání a výzkum v oblasti CSR. V neposlední řadě se veřejnost může zapojit do řady projektů na podporu CSR (Národní středisko podpory kvality, 2016).

2. Role veřejné správy v oblasti CSR

Veřejná správa řeší spoustu témat, která se týkají společenské odpovědnosti organizací, a to prostřednictvím různých úloh. Organizace veřejné správy mohou aplikovat CSR ve své činnosti, na rozdíl od komerčních podniků však mají navíc organizace veřejné správy pravomoc podpořit tento koncept, rozvíjet ho a jít příkladem (Adámek, 2019). Autor dále uvádí, že subjekty veřejné správy mohou zastupovat pasivní, aktivní nebo proaktivní roli.

V rámci pasivní role se subjekty veřejné správy účastní aktivit CSR. Jedná se o aktivity nad rámec legislativních požadavků realizované dobrovolně někým jiným. Znamená to, že veřejná správa poskytne zajištění záštity nad CSR projekty nebo akcemi. Dále se mohou subjekty veřejné správy účastnit různých konferencí, workshopů a seminářů, které jsou zaměřeny na oblast CSR (Národní středisko podpory kvality, 2016).

Aktivní role veřejné správy je spjata především s dobrovolnou realizací CSR aktivit. Organizace veřejné správy se prostřednictvím aktivit spojených s konceptem CSR snaží jít komerčním firmám a veřejnosti příkladem. V praxi to například znamená podporu aktivit zaměřené na environmentální přístup v provozu (kancelářské potřeby, šetrnější úklidové prostředky). S tím výrazně souvisí podpora rozvoje a vzdělání zaměstnanců v oblasti zdraví a životního prostředí (Adámek, 2019).

Pro-aktivní role v případě veřejné správy znamená vytváření příznivých podmínek pro rozvoj dobrovolně odpovědných aktivit. Tyto aktivity jsou zaměřeny především na udržitelný rozvoj, lepší podmínky pro společnost a ochranu životního prostředí. V pro-aktivní roli mohou subjekty veřejné správy navíc ocenit aktivní organizace nebo do některé této organizace, která se zaměřuje na životní prostředí, zdraví nebo sociální oblast, dokonce vstoupit či navázat spolupráci. Ačkoli je CSR založena na dobrovolnosti, existují obecné zásady, které jsou vytvářeny veřejnou správou. Tyto zásady přispívají k dobrovolným opatřením ve prospěch samoregulace, proto je tato třetí role klíčová. Samoregulace se projevuje ve formě podpory transparentnosti, označování kvality nebo uplatňování společensky odpovědného zadávání veřejných zakázek (Národní středisko podpory kvality, 2016).

Důležitým prvkem veřejného sektoru je podávání zpráv a informování občanů o otázkách veřejné agendy. Každý občan má právo na informace, jehož základem je dosažení zásad, jako například transparentnost, odpovědnost, účast veřejnosti nebo

ochrana životního prostředí. Zapojení občanů do otázek veřejných záležitostí se nevztahuje pouze na volební právo, ale také na získávání informací o otázkách, které ovlivňují život občanů. Často dochází k nedostatku transparentnosti, což vede k velmi nízké důvěře občanů v právní rámec. S uplatňováním zásad transparentnosti stoupá důvěra v nařízení, neboť tato nařízení byla přijata po konzultaci se zúčastněnými stranami. Důsledkem důvěry v právní rámec je hospodářský rozvoj a posílení vztahu veřejné správy a občanů (Androniceanu, 2021). Transparentnost je rozhodně důležitým aspektem veřejné správy, neboť samotná transparentnost podporuje odpovědnost a poskytnutí administrativních informací.

Otázka zapojení občanů do veřejného dění se řešila již v roce 1992, kdy byla uzákoněna Agenda 21. Tato Agenda požadovala, aby každý místní orgán vedl diskuse se svými občany, místními organizacemi a soukromými podniky a přijal místní Agendu 21. Prostřednictvím diskusí a budování konsensu by místní orgány získávaly informace potřebné k formulování nejlepších strategií, a to od občanů, místních a komunitních organizací (UNCED, 1992).

Na otázku podávání zpráv reagují i autoři Fox et al. (2002), podle kterých je veřejný sektor schopen zvýšit a zlepšit úroveň podávání zpráv organizací o udržitelnosti díky jednomu či kombinaci různých nástrojů. Na pasivní, aktivní a pro-aktivní roli navazují čtyři role, které ve své publikaci uvádí kolektiv autorů Fox et al. (2002):

2.1 Pověřovací role

V pověřovací roli definuje veřejný sektor standardy pro výkonnost podniků zakotvené v právním rámci. Subjekty veřejného sektoru například stanovují mezní hodnoty emisí pro konkrétní kategorie průmyslových zařízení. Po ředitelích společností veřejný sektor dokonce požaduje, aby při svém působení zohledňovali konkrétní faktory¹ (Fox et al., 2002). Podle autorů Almatrooshi et al. (2018) má jen veřejný sektor legitimitu definovat úlohy zainteresovaných stran při zlepšování příznivého prostředí. Podle dostupné literatury mají subjekty veřejné správy v rámci pověřovací role čtyři dílčí kritéria. Jedná se o definování minimálních standardů pro obchodní operace, povinné podávání zpráv pro podniky, právní předpisy, které se týkají regulace velení a řízení²

¹ Faktory jako minimální dopad na životní prostředí, úsporné technologie, ekologické výroby apod.

² Přímá regulace odvětví nebo činnosti právními předpisy, které stanoví, co je zákonné a co nezákonné (United Nations, 1997).

a v neposlední řadě ukládání právních a finančních sankcí společností, které porušují zákon nebo nedodržují minimální standardy.

2.2 Podporovací role

Subjekty veřejného sektoru motivují organizace, aby přijaly koncept společenské odpovědnosti nebo aby se alespoň zaměřily na sociální a environmentální oblast své organizace. Veřejná správa může organizace podpořit v zapojení organizací do CSR například poskytnutím finančních prostředků na výzkum a vývoj nebo na vedení kampaní, které napomáhají zvýšit povědomí o CSR. Mezi aktivity veřejné správy v oblasti podporovací role patří například zpřístupnění informací komerčním firmám, zapojení podniků do procesů veřejné politiky, podpora občanské společnosti, hájení zájmů klíčových zúčastněných stran na fórech, poradenské služby pro podniky nebo vzdělávací programy pro podniky (Fox et al., 2002).

2.3 Partnerská role

Partnerská role má zajistit výhody všem zainteresovaným stranám, zejména pokud jsou navrženy tak, aby byly v souladu s konceptem CSR. Partnerství subjektů veřejného sektoru a komerčních firem je dnes velmi běžné. Subjekty veřejného sektoru budují komunikační platformy, sloužící především k diskusi mezi vládami, občanskou společností a komerčními firmami. Všechny strany si pomocí těchto platforem vyměňují názory a rozvíjí programy. Cílem programů je například zvýšit udržitelnost firem a zároveň je kladen důraz na jejich zodpovědnější chování (Fox et al., 2002). Do aktivit, které se řadí do partnerské role, patří například spolupráce veřejné správy s multilaterálními agenturami³ a občanskou společností, společné rozhovory všech zúčastněných stran nebo uzavírání dohod mezi zúčastněnými stranami.

2.4 Schvalovací role

Schvalovací role může mít několik forem. Například se tato role může projevit prostřednictvím politických dokumentů nebo oceněním jednotlivých organizací za propagaci a přijetí konceptu CSR. Koncept společenské odpovědnosti je sice stále dobrovolný, ale o to větší pozornost by měla být věnovaná skupinám či jednotlivcům, kteří se do agendy CSR zapojí. Schvalovací role se projevuje především ve formě

³ Agentury, které poskytují půjčky na investice, které jsou v souladu s jejich rozvojovými cíli.

publicity a chvály, udělování cen, podpory osvědčených postupů v oblasti společenské odpovědnosti a zadáváním veřejných zakázek (Fox et al., 2002).

Cílem těchto čtyř rolí je především podpořit CSR a dostat tak tento koncept více do povědomí lidí. Tyto role se navzájem prolínají, ale největší pozornost je však věnovaná pověřovací a partnerské roli (Ward, 2004).

Kolektiv autorů Almatrooshi et al. (2018) ve své publikaci uvádí pátou roli veřejného sektoru v oblasti CSR. Jedná se o posilující roli, ve které je důležitá interakce mezi firmami a zúčastněnými stranami. Tato interakce se však liší v povaze a síle skupin zúčastněných stran. Zapojení organizací do CSR výrazně ovlivňuje jejich chování a zároveň i chování zúčastněných stran. Hnacím motorem pro organizace je tlak médií, zúčastněných stran a agentur. V případě rozvojových zemí je, na rozdíl od rozvinutých, slabá vymahatelnost a veřejná legitimita, a to především kvůli nedostatečným informacím ohledně CSR.

Všechny již zmíněné role (pasivní, aktivní, pro-aktivní, pověřovací podporovací, partnerská, schvalovací) jsou navzájem propojeny. Prostřednictvím těchto rolí se veřejná správa snaží podpořit koncept společenské odpovědnosti, a to například oceňováním organizací za odpovědný přístup, spoluprací s občany, poskytováním vzdělávacích programů pro organizace nebo vedením kampaní na podporu CSR.

3. Důvody veřejné správy pro přijetí CSR

Přijetí konceptu společenské odpovědnosti s sebou nese řadu výhod. Pro veřejnou správu jsou důvody pro přijetí CSR trochu odlišné od důvodů komerčních firem. Komerční firmy přijímají koncept CSR zejména za účelem zvýšení zisku, jehož příčinou je snížení implicitních nákladů. Jedná se například o náklady spojené s budoucím odstraňováním ekologických škod apod. Jedním z dalších důvodů, proč komerční firmy aplikují CSR do svého fungování, je celková *image* firmy. K celkovému pozitivnímu dojmu firem přispívá například sponzoring, který zvyšuje konkurenceschopnost dané firmy. Přebíráním odpovědnosti za svůj dopad na životní prostředí si firma buduje obraz celé společnosti (Żychlewicz, 2015). Mezi další benefity CSR řadíme například zvýšení loajality zákazníků, schopnost udržet si kvalitní zaměstnance či udržení kroku s konkurenčními podniky (Hlaváček, Hlaváček, 2007).

V případě veřejné správy je přijetí konceptu CSR výhodné z několika důvodů. Národní středisko podpory kvality (2016) uvádí hned několik důvodů, proč CSR aplikovat do prostředí veřejné správy:

3.1 Lepší vztahy veřejné správy s občany

Zatímco u komerčních firem je velmi důležitý zisk, veřejná správa se soustředí především na své občany. Vztah veřejné správy a občanů může mít několik podob. Autoři Linek a Trnka (2005) ve své publikaci uvádí tři skupiny vztahů: informace, konzultace a aktivní účast.

V případě informací se jedná o jednosměrnou komunikaci veřejné správy, kdy orgány veřejné správy pouze reagují na požadavky občanů nebo se občanům snaží podávat informace o daných službách či politikách. Každý občan má právo na svobodný přístup k informacím, ovšem v každé zemi se podávání informací liší. V některých zemích je podávání informací podmíněno zákonem, v jiných se informace podávají na základě požadavků občanů.

Konzultací se rozumí obousměrný vztah veřejné správy a občanů, ve kterém občané reagují na rozhodnutí veřejné správy, a to ve formě zpětné vazby. Své zájmy občané vyjadřují několika nástroji. Jedná se například o demokratické volby, referendum nebo petice. Občané se mohou zapojit také do hodnocení dopadů regulace, který je postaven na konzultacích se subjekty veřejné správy. Hodnocení se týká například různých vyhlášek, zákonů apod.

Vztah veřejné správy s občany stojí nejen na informacích a konzultacích, ale také na spolupráci a partnerství neboli aktivní účasti. Aktivní účast spočívá v přímém zapojení občanů do rozhodování. V některých státech mohou občané například podávat návrhy na zákon nebo dokonce požadovat změnu ústavy.

3.2 Posílení image a důvěryhodnosti

Stejně jako v případě komerčních firem, jsou image a důvěryhodnost jedním z důležitých důvodů pro přijetí CSR. Kolektiv autorů Demmke et al. (2008) ve své publikaci uvádí, že občané ve většině případů orgánům veřejné správy nedůvěřují, a to zejména z toho důvodu, že veřejná správa příliš zasahuje do jejich životů. Právě ona nedůvěra občanů se stala hlavním prvkem negativní *image* veřejné správy (Sobiech, 2012). Nedůvěra občanů může mít do jisté míry negativní vliv na morálku státních úředníků. Obecně platí, že pokud je spokojený zákazník, je spokojená i organizace. V případě veřejné správy tomu není jinak. Spokojený občan výraznou měrou motivuje zaměstnance veřejné správy, a tím může dojít k lepší výkonnosti organizace (Demmke et al., 2008). Důvodů, které mají vliv na nedůvěru veřejnosti k organizacím veřejné správy, je celá řada. Jedná se například o ekonomickou situaci, skandály a dramata, vliv médií na občany nebo podezřívání státních zaměstnanců ze střetu zájmů (Bovens, Wille, 2008). Pro vylepšení *image* může veřejná správa vést marketingové kampaně, mediální kampaně nebo zlepšit náborové postupy.

3.3 Větší spokojenost veřejnosti s fungováním veřejné správy

Jedním z cílů veřejné správy je, aby byli občané spokojeni s jejich fungováním. Obecně se dá říct, že veřejnost vnímá veřejnou správu spíše negativně. Za negativní odezvou stojí především malé povědomí občanů o dění v subjektech veřejné správy. Občané například nemají dostatek informací k poskytovaným službám či důležitým reformám (Ministerstvo vnitra, 2019).

Spokojenost občanů výrazně souvisí s kvalitou života občanů a poskytovaných služeb. Kvalita života znamená dosažení osobního štěstí občanů. Jedná se tedy o osobní spokojenost či nespokojenost s žitím v daném městě nebo regionu. Ona spokojenost či nespokojenost souvisí s celou řadou faktorů. Spokojenost ovlivňuje například rodinná situace, zdraví a spokojenost se službami veřejné správy. Službami se rozumí například svoz odpadů, čistota města, činnost úřadů a škol apod. Tyto služby poskytují krajské nebo obecní samosprávy, a tím pádem za ně nesou plnou odpovědnost. Například za kvalitu práce a spokojenost občanů nese odpovědnost starosta, u krajského úřadu pak nese

odpovědnost ředitel. Za spokojenost s kvalitou škol, knihoven či nemocnic nesou zodpovědnost jejich ředitelé (Půček, 2005).

Spokojenost občanů s fungováním veřejné správy se odvíjí také od samotné komunikace veřejné správy s občany. Ačkoli se spolu s technologickým rozvojem zvedá poptávka po elektronické komunikaci, vzhledem k věkové struktuře obyvatelstva se fyzická komunikace poskytuje i nadále. Ke spokojenosti občanů značně přispívá přívětivost, srozumitelnost a schopnost veřejné správy komunikovat s občany (Ministerstvo vnitra, 2019).

3.4 Kvalitnější poskytování veřejných služeb

Na spokojenosti občanů s fungováním veřejné správy navazuje kvalitní poskytování veřejných služeb. Aby byli občané se službami spokojeni, je potřeba služby kvalitně poskytovat.

Služby jednotlivých orgánů veřejné správy jsou ve většině případů podávány neefektivně, což zatěžuje jak občany, tak úředníky. Důvodů, proč k neefektivnosti dochází, je hned několik. Jedná se například o zastaralou legislativu, která není v souladu s vývojem společnosti a jejich potřebami, dále se uvádí nepříliš vhodná práce s lidskými zdroji apod. Aby mohli občané služby veřejné správy efektivně využívat, je potřeba zlepšit jejich informovanost (Ministerstvo vnitra, 2019).

Z průzkumu Evropské komise z roku 2016 vyplývá, že rozdíly ve vnímání služeb veřejné správy se v rámci Evropské unie liší. Země jako Finsko, Nizozemsko či Dánsko jsou s kvalitou služeb veřejné správy spokojeni, naopak země jako Itálie, Polsko nebo Rumunsko už tak spokojeni nejsou (European Commission, 2017).

Veřejná správa poskytuje nepřehledné množství služeb. Mezi obecné znaky služeb veřejné správy patří (Půček, 2005):

- Dostupnost (vzdálenost od zastávek MHD, dostupnost pro handicapované osoby...)
- Spolehlivost (služba je provedena včas, dle stanovených standardů, bez chyb apod)
- Čekací doba (doba objednání a čekání ve frontě)
- Vyřizovací doba
- Kompetence a způsobilost zaměstnanců (uplatnění znalostí a schopností u konkrétní poskytované služby)
- Řádné zacházení s občany (ohleduplnost, respekt) a komunikace s nimi

Praktická část

4. Analýza Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje v oblasti CSR

Společenská odpovědnost organizací se vyznačuje především dobrovolným a odpovědným jednáním vůči svému okolí. Na rozdíl od komerčních firem mají kraje odlišné postavení v oblasti CSR. Společenská odpovědnost totiž vyplývá ze zákona o krajích, který říká, že *kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů* (Zákon č. 129/2000 Sb.). Kraje se zapojují do oblasti CSR jednotlivými aktivitami, které jsou vykonávány nad rámec zákona, a to prostřednictvím ochrany životního prostředí, projektů zaměřené na vzdělání apod.

4.1 Popis zkoumaných vzorků

Olomoucký kraj

Olomoucký kraj leží ve střední části Moravy a značnou mírou zasahuje i do její severní části. Kraj sousedí na severu s Polskem, na východě s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem, s krajem Pardubickým na západě. Kraj se člení do pěti okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk), 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Ke konci roku 2020 bylo v regionu 402 obcí, 31 z nich má statut města. Podle Českého statistického úřadu měl Olomoucký kraj k 31. 12. 2020 celkem 630 522 obyvatel. Největším městem Olomouckého kraje je město Olomouc, ve kterém k 31. 12. 2020 žilo 100 514 obyvatel. Následují města Přerov a Prostějov, která mají okolo 43 tisíc obyvatel. Tato tři města se pyšní statusem Statutárního města. Hustota zalidnění na celý region je 120 obyvatel na 1 km².

Celková výměra kraje je 5 272 km². Olomoucký kraj je rozdělen na severní hornatou část a jižní rovinatou část. Hornatou část tvoří pohoří Jeseníky s nejvyšší horou Praděd (1 491 m.n.m.). Dominantní řekou kraje je řeka Morava, která protéká hlavním městem regionu, Olomoucí. Turistickými cíli jsou například vodní nádrž a elektrárna Dlouhé stráně, Litovelské Pomoraví nebo celá řada jeskyní, jako například Mladečské, Javoříčské nebo Zbrašovské. Velkým lákadlem je i samotná Olomouc, kterou tvoří soubor historických památek. Tou nejvýznamnější a zároveň nejnavštěvovanější památkou je barokní Sloup Nejsvětější Trojice na centrálním náměstí, který je zapsán na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

Co se ekonomiky týče, Olomoucký kraj můžeme považovat za průmyslovou oblast s mnoha rozvinutými službami. Okresy Olomouc, Přerov a Prostějov jsou ekonomicky stabilní, ovšem okres Jeseník a část okresu Šumperk jsou díky své poloze ekonomicky slabší. Mezi nejúrodnější oblasti patří centrální a jižní část regionu. Plodiny jako ječmen, pšenice a technická cukrovka dosahují nejvyšších výnosů v celé České republice. Obecně je ekonomika Olomouckého kraje zaměřena na zemědělství, zpracovatelský průmysl a služby. Míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji činila ke konci roku 2021 2,4 %.

Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj najdeme na severovýchodě České republiky. Kraj sousedí na severu se Slezským a Opolským vojvodstvím, na jihovýchodě pak s krajem Žilinským na Slovensku. Z českého pohledu moravskoslezský kraj sousedí s Olomouckým a Zlínským krajem. Příhraniční poloha přináší Moravskoslezskému kraji řadu výhod, například ve formě rozvoje infrastruktury nebo turistického ruchu. Na území kraje dnes působí čtyři euroregiony (Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko). Kraj je rozdělen do osmi okresů (Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město). Dále je kraj tvořen 22 správními obvody obcí s rozšířenou působností, v nichž leží 300 obcí, z toho 42 měst. Rozloha kraje činí 5 431 km². K 31. 12. 2020 měl kraj 1 192 834 obyvatel, čímž získává statut třetího nejlidnatějšího kraje České republiky. Moravskoslezský kraj je charakteristický vysokou hustotou zalidnění, která je z dat Českého statistického úřadu 220 obyvatel na 1 km².

Co se geografie týče, je kraj velmi rozmanitý. Západ je tvořen masívem Hrubého Jeseníku, střední část je naopak velmi hustě osídlená a je charakteristická nížinatým povrchem. Jihovýchod je typický horským terénem s dominantním pohořím Beskydy, ve kterých najdeme hojně turisticky navštěvovanou Lysou horu (1 323 m. n. m.), která se pyšní statusem nejvyšší hory Beskyd. K turistickým cílům nepatří jen přírodní krásy kraje, ale také kulturní centra jako jsou Ostrava nebo Opava. Ostrava je mezinárodně známá díky Janáčkově filharmonii. Mezi další kulturní památky se řadí například zámek v Hradci nad Moravicí nebo hrad Sovinec.

V historii se Moravskoslezský kraj stal důležitou průmyslovou oblastí. Region je bohatý na nerostné suroviny, zejména na koksovatelné černé uhlí, s nimiž je spojena ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev. Mimo toto tradiční odvětví dále dominuje chemický a farmaceutický průmysl, rozvod elektřiny, plynu a vody

nebo výroba dopravních prostředků. Kraj se však potýká s relativně vysokou nezaměstnaností. Podle Českého statistického úřadu míra nezaměstnaných osob dosáhla ke konci roku 2021 4 %.

Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj leží na jihovýchodě republiky. Kraj je považován za křižovatku Evropy díky své výhodné poloze. Region sousedí hned se dvěma zeměmi Evropské unie, na východě se Slovenskem a na jihu s Rakouskem. V rámci českého území sousedí kraj s krajem Jihočeským, Vysočinou, Pardubickým, Olomouckým a krajem Zlínským. Kraj je členěn do sedmi okresů (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo). Pod Jihomoravský kraj spadá 673 obcí, z nichž 21 je rozděleno do správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 34 do obcí s pověřeným obecním úřadem. Ke konci roku 2020 měl kraj 1 195 327 obyvatel.

Rozloha kraje 7 188 km², čímž se řadí na čtvrté místo v rámci republiky. Severní část regionu je tvořena jeskynnými komplexy Moravského krasu, jižní část je spíše rovinatá a východ kraje je tvořen pohořím Bílých Karpat.

Z ekonomického hlediska je kraj považován za velmi významný a vyspělým. V okolí Brna je stále dominantní zpracovatelský průmysl, dále pak obchod, opravy spotřebního zboží a komerční služby. Jih kraje je zaměřen spíše na zemědělství. Dominantní je zde vinařství, ovocnářství a zelinářství. Důležitou roli hraje regionální spolupráce, která souvisí se vznikem mikroregionů. Mikroregiony jsou důležité pro venkovské obce, pro které jsou důležité společné zájmy. Rozvíjí se zde i přeshraniční spolupráce v podobě euroregionů. Míra nezaměstnaných osob byla ke konci roku 2021 2,3 %.

V rámci turistického ruchu jsou navštěvovány zámky v Lednicích a Valticích, vila Tugendhat v Brně, rezervace Dolní Morava a Bílé Karpaty nebo Národní park Podyjí. Významnou lokalitou je i samotné Brno, které je bohaté na kulturní památky.

4.2 Společensky odpovědný krajský úřad

Krajský úřad Olomouckého kraje

Krajský úřad Olomouckého kraje vznikl 1. 1. 2001. Jedná se o orgán zřízený ředitelem. Úřad je rozdělen do 14 odborů a jednoho samostatného oddělení. Krajský úřad Olomouckého kraje má zpracovaný dokument obsahující politiku společenské odpovědnosti úřadu. Z politiky CSR lze odvodit, že odpovědnost samotného úřadu

kopíruje obecné zásady CSR, zároveň navazuje na některé strategické dokumenty Olomouckého kraje. Cílem krajského úřadu je být prospěšný veřejnosti a dosáhnout co nejvyšší kvality života nejširšího okruhu zainteresovaných stran. Vize Krajského úřadu Olomouckého kraje zní: „*Krajský úřad Olomouckého kraje je dobrým a společensky odpovědným partnerem, poskytujícím odbornou a profesionální službu LIDEM*“ (Krajský úřad Olomouckého kraje, 2021). S vizí souvisí základní principy a hodnoty, o které se úřad opírá:

- **Lidský přístup** – respekt, otevřenost a úcta k občanům a partnerům krajského úřadu. Úřad klade důraz na individuální přístup.
- **Informační dostupnost** – úřad se snaží o maximální dostupnost informací partnerům úřadu a občanům. Úřad klade důraz na vysoký komfort v komunikaci s úřadem.
- **Důvěryhodné jednání** – korektní a profesionální jednání zaměstnanců úřadu.
- **Efektivní fungování** – profesionální činnost založena na odborných předpokladech a zkušenostech.
- **Moderní postupy** – používání chytrých a inovativních řešení.

Činnost úřadu výrazně ovlivňuje okolí, jehož je úřad součástí. Dle samotného krajského úřadu je důležitým úkolem spolupracovat se zainteresovanými stranami, mít dobře motivované a kvalitní zaměstnance a v neposlední řadě mít dobré vztahy s okolím. Krajský úřad spolupracuje s řadou zainteresovaných stran. Úřad se snaží naplnit jejich potřeby, zájmy a očekávání. Mezi nejvýznamnější externí stranu patří široká veřejnost neboli občané. Úkolem úřadu je podávat občanům kvalitní a srozumitelné informace. Úřad uvádí, že zaměstnanci si zakládají na ochotě pomoci občanům a profesionálním přístupem. Dalšími externími stranami jsou obce a příslušné orgány, příspěvkové organizace, volené orgány, ministerstva a další orgány státní správy, podnikatelské subjekty, dodavatelé, vysoké školy, neziskové organizace a média. Mezi interní zainteresované strany patří zaměstnanci Krajského úřadu, členové výborů a komisí a zastupitelé Olomouckého kraje, kteří se podílí na rozvoji regionu (Krajský úřad Olomouckého kraje, 2021).

Na konci roku 2021 získal krajský úřad od neziskové organizace, České společnosti pro jakost, certifikát, který garantuje, že je úřad společensky odpovědnou organizací. Úřad si stanovil strategické cíle, které bude v nadcházejícím období naplňovat. Cíle jsou rozděleny do čtyř základních pilířů, které kopírují základní pilíře

CSR. Jedná se o pilíř ekonomický, sociální, environmentální a pilíř, který je zaměřen na péči o zaměstnance. Ředitel krajského úřadu Olomouckého kraje očekává, že společenská odpovědnost pozitivně ovlivní fungování úřadu, byrokracii nebo ekologickou zátěž. V rámci ekonomického pilíře se kraj hodlá zaměřit na transparentní hospodaření Olomouckého kraje a na zefektivnění administrace dotačních programů/titulů z rozpočtu Olomouckého kraje. Mezi cíle sociálního pilíře úřad řadí podporu koordinovaného využívání dobrovolníků v oblasti sociálních služeb, podporu paliativní péče a zachování, případně zvýšení, možnosti efektivního získávání finančních prostředků na projekty a aktivity, které jsou financovány z Evropské unie. V environmentální oblasti myslí Krajský úřad Olomouckého kraje především na ekologickou stopu úřadu a třídění odpadu na úřadě. Úřad dále propaguje aktivity spojené s ekologickou výchovou a podporuje společensky odpovědné aktivity zaměstnanců úřadu. V neposlední řadě úřad podporuje normu ČSN EN ISO 50001, která specifikuje určité požadavky pro udržování a zlepšování systému managementu hospodaření s energií (EnMS). V oblasti péče o zaměstnance úřad podporuje kolegiální, soudržnost a myslí také na spokojenost svých pracovníků. Do této oblasti dále spadá vzdělání pracovníků Krajského úřadu Olomouckého kraje, ochrana a podpora zdraví a především bezpečnost zaměstnanců úřadu (Krajský úřad Olomouckého kraje, 2021).

Krajský úřad Moravskoslezského kraje

Krajský úřad Moravskoslezského kraje vznikl 1. 1. 2000 a je rozdělen do 18 odborů a jednoho samostatného oddělení.

Krajský úřad Moravskoslezského kraje nemá přímo zpracovanou politiku společenské odpovědnosti úřadu, ale má zpracovaný dokument, Strategie Krajského úřadu Moravskoslezského kraje do roku 2025, který obsahuje společensky odpovědné cíle. Dle dokumentu (Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 2019) je posláním úřadu dodržovat zákonnost a transparentnost a udržovat důvěru veřejnosti v úřad a celou veřejnou správu. Vize úřadu spočívá v poskytování profesionálních služeb, která je doplněna vzájemnou důvěrou mezi občany a zaměstnanci úřadu. Úřad vyznává hodnoty jako vstřícnost, profesionalita, důvěryhodnost, odpovědnost a respekt.

Strategie Krajského úřadu Moravskoslezského kraje obsahuje tři oblasti – profesionální služba, odpovědný hospodář, kompetentní tým. Každá oblast je koncipovaná do dvou specifických cílů.

První oblastí je profesionální služba. Jedním z cílů je poskytovat vstřícné služby. Vstřícnou službou se myslí poskytnutí chytrých a inovativních řešení, která občanům ušetří čas i peníze. Řešení spočívá v elektronické komunikaci s úřadem. Druhý cíl má název „Úřad 4.0“. Krajský úřad Moravskoslezského kraje je instituce, která si zakládá na vysoké kvalitě poskytovaných služeb a minimalizaci dopadů na životní prostředí.

Druhá oblast má název odpovědný hospodář. Úřad usiluje především o to, aby byl považován za dobře řízenou korporaci. Krajský úřad není v tomto případě pouze správní úřad, ale také ústřední korporace, pod kterou spadají organizace mnoha odvětví. Díky rostoucím příjmům, klesající dlouhodobou zadlužeností, odpovědnému sestavování a řízení rozpočtu, zodpovědnému nakládání se svěřenými prostředky a využíváním evropských zdrojů lze úřad považovat za odpovědný v oblasti správy financí a majetku kraje.

Třetí oblast nese název kompetentní tým. Hodnoty jsou sice definovány, avšak podle Strategie krajského úřadu nejsou systematické a zaměstnanci s nimi nejsou zcela ztotožněni. Do budoucna by chtěl úřad každoročně zrealizovat alespoň dvě marketingové aktivity, které by vedly k vyšší míře uplatňování hodnot organizace. Stabilní tým vysoce kvalifikovaných zaměstnanců je pro úřad základ. Ale i zde je prostor pro zlepšení ve formě větší systematickosti a lepšímu propojení personálních činností. (Krajský úřad Moravskoslezského kraje, 2019).

Krajský úřad Jihomoravského kraje

Krajský úřad Jihomoravského kraje vznikl 1. 1. 2000. Úřad se skládá ze 17 odborů a jednoho samostatného oddělení. Jihomoravský kraj má zpracovaný dokument týkající se politiky společenské odpovědnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Z dokumentu vychází, že politika CSR navazuje na obecné zásady CSR a další strategické dokumenty Jihomoravského kraje. Mottem úřadu v oblasti CSR je: „*Nabídnout víc, než co zákon ukládá a společnost očekává*“. Vize CSR Krajského úřadu zní: „*Moderní úřad spoluodpovědný za pozitivní rozvoj celého území Jihomoravského kraje a za podporu kvalitního života jeho obyvatel*“. Krajský úřad má stanovené základní principy společenské odpovědnosti úřadu (Krajský úřad Jihomoravského kraje, 2020):

- Odpovědnost – za veškeré své aktivity spojené s životním prostředím, udržitelným rozvojem regionu a spokojeností zainteresovaných stran, nese úřad plnou odpovědnost.
- Transparentnost – úřad je otevřený vůči zainteresovaným stranám.

- Etické chování – zaměstnanci úřadu se chovají eticky a spravedlivě k občanům.
- Respektování potřeb zainteresovaných stran – úřad bere v potaz zájmy a potřeby všech zainteresovaných stran.
- Respektování práva
- Mezinárodní standardy – úřad zastává a dodržuje mezinárodní standardy, jako například v oblasti principů spravedlivého obchodu a rozvoje, práv při práci apod.
- Lidská práva – úřad ctí zásadu, kdy právo jednoho nesmí omezit právo druhého.

Krajský úřad Jihomoravského kraje ovlivňuje řadu zainteresovaných stran. Stejně jako v případě Olomouckého kraje, Krajský úřad Jihomoravského kraje spolupracuje s občany, municipalitami, příspěvkovými organizacemi, volnými orgány Jihomoravského kraje, ministerstvy a dalšími orgány státní správy, neziskovými organizacemi, profesními organizacemi, podnikatelskými subjekty, univerzitami a médii.

Krajský úřad Jihomoravského kraje se v roce 2013 stal vůbec prvním certifikovaným úřadem v oblasti systému managementu společenské odpovědnosti.

4.3 Aktivity jednotlivých krajů v pilířích společenské odpovědnosti

Koncept společenské odpovědnosti stojí na třech základních pilířích – ekonomický, sociální a environmentální. Na základě těchto pilířů se jednotlivé kraje angažují v různých společensky odpovědných aktivitách, v rámci kterých podporují občany, a které napomáhají šířit povědomí o CSR.

Ekonomický pilíř

Olomoucký kraj

V ekonomické oblasti se v rámci aktivit Olomoucký kraj zaměřuje na budování dobrého jména, které zvyšuje důvěru občanů v kraj i samotný Krajský úřad Olomouckého kraje. Cílem Olomouckého kraje je poskytnout podnikatelům kvalitní prostředí pro své podnikání. Podnikání jako takové totiž hraje klíčovou roli v oblasti konkurenceschopnosti regionu a celkové životní úrovně obyvatel. Z tohoto důvodu Olomoucký kraj podporuje podnikání, a to nad rámec zákonem svěřených povinností. Kraj v tomto případě hraje spíše informační roli, ve které podává podnikatelům informace o podmínkách podnikání

v Olomouckém kraji. Informace se týkají vývoje jednotlivých oborů, vzdělávacích institucí nebo nevyužitých prostor, které mohou být k podnikání využity. Kraj podporuje podnikatele také pomocí prezentace úspěšných podnikatelů nebo podnikatelských záměrů. Mezi soutěže organizované Olomouckým krajem patří například Podnikatel roku, Firma roku nebo Podnikavá hlava.

Olomoucký kraj také podporuje regionální produkty a farmářské trhy. Podpora regionálních produktů a služeb přispívá k lepší image jak značek, tak celého Olomouckého kraje.

Dalším cílem Olomouckého kraje je mít dobrou dotační politiku. V roce 2021 došlo k reformě krajského dotačního systému, který zvyšuje objektivitu a transparentnost. Dotace pro rozvoj Olomouckého kraje jsou poskytovány na základě priorit krajské samosprávy a jejich cílem je především uspokojit všestranné potřeby občanů. Novinkou od roku 2022 je zjednodušené přihlašování do systému RAP (Portál komunikace pro občany), který slouží k elektronické žádosti o dotaci. Na elektronické žádosti navazuje poslední cíl ekonomického pilíře, který kraj deklaruje, a to podpora modernizace a investic.

Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj se zaměřuje na podporu podnikatelů. Podporu podnikatelům poskytuje Moravskoslezské inovační centrum (MSIC). MSIC dále poskytuje programy a služby, které pomáhají občanům nastartovat jejich podnikání. Cílem centra je vybudovat v kraji silné a zdravé firmy. K tomu napomáhají dotační tituly, finanční prostředky, poradenské programy apod.

Dalšími prioritami Moravskoslezského kraje v ekonomické oblasti jsou podpora vědy a výzkumu, podpora obnovy a rozvoje venkova Moravskoslezského kraje a podpora vzdělání.

Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj do ekonomického pilíře řadí aktivity zaměřené zejména na investiční akce a na podporu vzdělání. Dle zprávy o CSR Jihomoravského kraje došlo v roce 2019 k podpoře výstavby a modernizaci zdravotnických, sociálních a školských zařízení. Modernizace se dočkala i oblast kultury a dopravy. Kraj například podpořil výstavbu Vzdělávacího a výcvikového střediska Zdravotnické záchranné služby v Brně,

zmodernizoval nemocnici v Kyjově, podpořil rekonstrukci stravovacího provozu Masarykova domova mládeže a podpořil opravy komunikací a mostů v okolí Brna, Hodonína a dalších měst.

Důležitou aktivitou Jihomoravského kraje v ekonomickém pilíři je podpora vzdělávání a propagace odborného vzdělávání. V rámci podpory vzdělávání se Jihomoravský kraj podílí na organizaci přehlídky České ručičky, jejíž cílem je zvýšit povědomí o učňovských oborech mezi žáky a rodiči. Během přehlídky jsou oceňováni žáci v jednotlivých řemeslných oborech. Od roku 2019 se Jihomoravský kraj podílí na organizaci Festivalu vzdělávání, jehož cílem je seznámit studenty s nabídkou škol a možného budoucího zaměstnání. V rámci festivalu se studenti mohou setkat s významnými zaměstnavateli Jihomoravského kraje. Festival je určen především pro žáky druhého stupně základních škol, ale také pro širokou veřejnost. Co se odborného vzdělávání týče, Jihomoravský kraj se může pochlubit šesti Centry odborného vzdělávání (centra pro stavebnictví, strojírenství, zemědělství, vinařství a vinohradnictví, informační technologie a chemii). Jihomoravský kraj myslí i na vzdělávání seniorů. Spolu s Masarykovou univerzitou kraj spolupracuje na kurzech, které jsou zaměřeny na trénování paměti a kognitivních funkcí. Seniori mohou navíc v rámci kurzů navštívit zahraniční regiony.

Sociální pilíř

Olomoucký kraj

V sociální oblasti se Olomoucký kraj soustředí především na bezpečí svých obyvatel. Jednou z významných priorit v rámci sociálního pilíře je dle zprávy o CSR podpora rodin s dětmi. Olomoucký kraj prosazuje rodinnou politiku, která má za cíl podpořit funkci rodiny, jež by mohla realizovat své životní strategie a rodičovské plány. Olomoucký kraj se snaží vytvářet vhodné podmínky pro fungování rodin, podporuje rodičovskou péči o děti a subjekty, které se podílí na prarodinných aktivitách. V neposlední řadě Olomoucký kraj podporuje informovanost a spolupráci, která slouží k propagaci prarodinných aktivit. Kraj nezapomíná ani na podporu seniorů a handicapovaných, znevýhodněných a sociálně vyloučených občanů. Významné projekty, ve kterých se kraj v rámci podpory rodin a seniorů angažuje, jsou například Rodinné pasy (projekt, který poskytuje slevy a další výhody rodičům s dětmi do 18 let věku) a Senior Pas (projekt, který poskytuje slevy na výrobky a služby pro osoby nad 55 let).

V rámci sociálního pilíře kraj podporuje kulturní vyžití a sportovní a volnočasové aktivity. Zachování, popřípadě obnova kulturních památek je jednou z významných společensky odpovědných aktivit. V oblasti sportu se kraj zaměřuje na podporu dětí a mládeže.

Olomoucký kraj poskytuje služby zaměřené na dobrovolnictví. Cílem Olomouckého kraje je především zefektivnit poskytované dobrovolnické služby. Služby jsou podpořeny prostřednictvím vzdělávání a metodické pomoci, rozšíření a rozvoje dobrovolnických center, a především prostřednictvím šíření informací ohledně dobrovolnických aktivit.

Společensky odpovědnou aktivitou v sociálním pilíři je i podpora paliativní péče. V roce 2018 Olomoucký kraj zavedl, jako jeden z prvních krajů v republice, Koncepti podpory rozvoje paliativní péče. Konceptce je zaměřena na občany, kteří trpí nevléčitelnými chorobami. Prioritami kraje v oblasti paliativní péče je především podpora zajištění a rozvoje paliativní péče ve všech formách, podpora vzdělávání odborníků ve zdravotních a sociálních službách, podpora informovanosti veřejnosti a podpora spolupráce mezi subjekty poskytující paliativní péči.

V roce 2021 kraj vůbec poprvé vyhlásil Cenu hejtmana kraje za společenskou odpovědnost. Kraj tímto způsobem oceňuje organizace za společensky odpovědné jednání. Do soutěže se může přihlásit každá organizace, která je společensky odpovědná. V tomto případě se můžou přihlásit malé i velké podniky, živnostníci a organizace veřejného sektoru.

Moravskoslezský kraj

Jednou ze stěžejních aktivit sociálního pilíře Moravskoslezského kraje je transformace pobytových sociálních služeb. Namísto velkých ústavů vznikají menší domovy pro seniory, kde i lidé s handicapem mohou žít v přirozeném prostředí a být tak součástí komunity. Moravskoslezský kraj vůbec jako první uskutečňuje proces transformace pobytových sociálních služeb. Od roku 2010 kraj propaguje kampaň „Dejte dětem rodinu“, která podporuje pěstounské rodiny. Dle autorů Kotyza et al. (2016) se od roku 2001 podařilo najít náhradní rodinu téměř 1 600 dětem. Další společensky odpovědné aktivity v rámci sociálního pilíře Moravskoslezského kraje jsou každoroční zapojení do sbírky potravinové pomoci nebo podpora rozvoje sociálního podnikání.

Moravskoslezský kraj jako první kraj v České republice vyhlásil v roce 2009 soutěž o Cenu hejtmana kraje za společenskou odpovědnost. Postupem času se soutěž rozšířila i do ostatních krajů.

Jihomoravský kraj

Jednou ze společensky odpovědných aktivit sociálního pilíře řadí Jihomoravský kraj zavedení informační krizové linky, která v případě krizové situace zajišťuje vyšší informovanost občanů. Stejně jako Olomoucký kraj se Jihomoravský kraj zaměřuje na podporu rodin, seniorů a handicapovaných či znevýhodněných občanů. Kraj tuto skupinu občanů podporuje nejrůznějšími programy. Jedná se o programy jako Rodinné pasy, Senior pasy, Sousedé plus, Z_AMINA – rodina a zaměstnání, Spokojený senior – aktivní senior 21. století, Klas – klub aktivních seniorů, Trojlístek, Senior Point a Mezigenerační dialog. V rámci podpory rodin byla v roce 2020 schválena Koncepce rodinné politiky pro všechny generace, který navíc obsahuje seniorskou politiku a politiku stárnutí. V rámci projektu Rodinné pasy se každoročně koná prázdninová soutěž, v rámci které rodiny s dětmi putují do nejrůznějších koutů Jihomoravského kraje. Na výherce každoročně čeká výhra v podobě pobytu ve vybrané lokalitě.

Kraj výrazně podporuje národnostní menšiny. Cílem je zlepšit jejich životní podmínky, a to hned několika projekty. Projekty jsou zaměřeny na vzdělávání dětí základních škol, volnočasové aktivity, kurzy v oblasti finanční gramotnosti nebo na kulturní akce. Podporu národnostním menšinám se kraj snaží vyjádřit i tím, že pravidelně pořádá Den národnostních menšin, v rámci kterého se může veřejnost seznámit s gastronomií a kulturou národnostních menšin.

Lhostejné nejsou Jihomoravskému kraji ani sportovní a volnočasové aktivity. Již tradiční akcí na podporu sporu se pravidelně koná veletrh SPORT LIFE Brno. Veletrh je zaměřený na občany každého věku. Návštěvníci si mohou vyzkoušet aktivity od oblasti fitness sportu až po adrenalinové sporty.

Jihomoravský kraj oceňuje společensky odpovědné organizace prostřednictvím Ceny hejtmana kraje za společenskou odpovědnost, a to od roku 2015.

Environmentální pilíř

Olomoucký kraj

Kraj se v oblasti environmentálního pilíře zaměřuje na ekologickou výchovu, vzdělání a osvětu veřejnosti. Olomoucký kraj oceňuje školy, které se aktivně zapojují do environmentálního vzdělávání. Ocenění má název Zelená škola Olomouckého kraje.

Od roku 2020 má kraj zavedený certifikovaný systém managementu hospodaření s energií podle mezinárodní normy ČSN EN ISO 50001. Kraj se již v roce 2016 zavázal k hledání nových příležitostí, které povedou ke zvyšování hospodárnosti energetického systému kraje.

Olomoucký kraj podporuje řadu programů na podporu ochrany přírody. Jedná se o programy jako Program na podporu včelařů na území Olomouckého kraje, Program na podporu aktivit v oblasti životního prostředí a zemědělství nebo Program na podporu lesních ekosystémů 2020-2025.

Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj se soustředí především na snížení emisí v kraji. Díky zpřísnování vydávaných integrovaných povolenek se v kraji za posledních 15 let snížily emise prašných částic z průmyslových zdrojů o polovinu. V roce 2012 Moravskoslezský kraj odstartoval projekt kotlíkových dotací, který se stal základem pro celonárodní program financovaný Evropskou unií.

Moravskoslezský kraj se potýká se znečištěním ovzduší a smogem. Na základě vzniku smogu kraj poskytuje podporu dětem předškolního věku v podobě ozdravných pobytů.

Jihomoravský kraj

V rámci environmentálního pilíře podporuje kraj projekty zaměřené na vodohospodářskou infrastrukturu (kanalizace, vodovody apod), lesní hospodářství (snížení dopadů kůrovcové kalamity) a na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu.

Jihomoravský kraj se zaměřuje na stabilizaci krajiny. Od roku 2019 přibýlo na seznam maloplošných zvláště chráněných území šest přírodních památek. Jedná se o přírodní památky Andělka a Čertovka, Návrší, Horka, Velké Družďavy, Velký hájek a Jesličky.

4.4 Shrnutí a komparace krajů

Jednotlivé kraje se v rámci společenské odpovědnosti zaměřují na nespočet různých aktivit, na které odkazuje tabulka 2. V některých pilířích se kraje shodují, v jiných zase rozcházejí.

Tabulka 1 Přehled společensky odpovědných aktivit krajů v rámci jednotlivých pilířů

	Olomoucký kraj	Moravskoslezský kraj	Jihomoravský kraj
Ekonomický pilíř	Podpora podnikání, dobrá dotační politika, podpora modernizace a investic, podpora regionálních produktů a farmářských trhů.	Podpora podnikání, podpora vědy a výzkumu, vzdělání a rozvoje venkova.	Podpora vzdělání, podpora modernizace a investic.
Sociální pilíř	Podpora rodin s dětmi, seniorů, handicapovaných, znevýhodněných a sociálně vyloučených občanů, podpora kultury a sportovních aktivit, poskytování dobrovolnických služeb, podpora paliativní péče, soutěž Cena hejtmana kraje za společenskou odpovědnost.	Transformace pobytových sociálních služeb, podpora pěstounských rodin, zapojení do sbírky potravinové pomoci, podpora rozvoje sociálního podnikání, soutěž Cena hejtmana kraje za společenskou odpovědnost.	Zřízení informační krizové linky, podpora rodin s dětmi, seniorů, handicapovaných, znevýhodněných a sociálně vyloučených občanů, podpora národnostních menšin, podpora sportovních a volnočasových aktivit, soutěž Cena hejtmana kraje za společenskou odpovědnost.
Environmentální pilíř	Podpora ekologické výchovy, vzdělání a osvěty veřejnosti, systém managementu hospodaření s energií, podpora ochrany přírody.	Snížení emisí v kraji, podpora dětem v předškolním věku v podobě ozdravných pobytů.	Podpora ekologické výchovy, vzdělání a osvěty veřejnosti, projekty zaměřené na vodohospodářskou infrastrukturu a lesní hospodářství, podpora stabilizace krajiny.

zdroj: vlastní zpracování

Ekonomický pilíř

Olomoucký kraj ve své zprávě o CSR deklaruje, že jednou z jejich priorit v rámci ekonomického pilíře je podpora podnikatelů. Kraj podporuje podnikatele pomocí dostupných informací a udělováním cen za podnikatelské úspěchy. Moravskoslezský kraj se rovněž zaměřuje na podnikatele, ovšem na rozdíl od kraje Olomouckého, podporuje podnikatele spíše pomocí poradenských programů a finančních prostředků. Co se podnikání týče, Jihomoravský kraj v tomto ohledu zaostává. Více než na podnikatele se Jihomoravský kraj soustředí na podporu vzdělání, se kterou souvisí výstavba vzdělávacích center a organizace vzdělávacích festivalů. Všechny tři kraje se shodují na podpoře modernizace a rozvoje regionu.

Sociální pilíř

Oblast sociálního pilíře je zaměřena především na občany a jejich kvalitu života. Všechny tři kraje se zaměřují na podporu rodin, ovšem kraje Olomoucký a Jihomoravský jinak než kraj Moravskoslezský. Olomoucký a Jihomoravský kraj podporují rodiny s dětmi, seniory, handicapované, znevýhodněné a sociálně vyloučené občany. Oba kraje se angažují v různých programech na podporu těchto občanů. Moravskoslezský kraj podporuje pěstounské rodiny a také seniory. Kraje Olomoucký a Jihomoravský nezapomínají ani na sportovní a volnočasové aktivity, naopak kraj Moravskoslezský nemá sportovní a volnočasové zakotveny ve své odpovědnosti. Všechny tři kraje každoročně vyhlašují Cenu hejtmana kraje za společenskou odpovědnost, která oceňuje odpovědné organizace. Kraje se tím snaží organizace povzbudit a zvýšit povědomí o CSR mezi širokou veřejností.

Environmentální pilíř

Aktivity environmentálního pilíře jsou paradoxně rozšířeny nejméně. Olomoucký a Jihomoravský kraj se snaží šířit osvětu v oblasti ochrany životního prostředí, a to pomocí ekologické výchovy, kterou Moravskoslezský kraj v rámci společenské odpovědnosti postrádá. Kraj Moravskoslezský se soustředí především na snižování emisí v kraji a podporu dětem pomocí ozdravných pobytů.

4.5 Doporučení

Na základě analýzy konceptu CSR v Olomouckém, Moravskoslezském a Jihomoravské kraji jsou v následujících odstavcích sepsána doporučení, která by mohla vést ke zlepšení v problematice CSR.

Propagace konceptu CSR

Koncept společenské odpovědnosti je v oblasti veřejné správy stále relativně nový. Krajům by pomohla větší propagace konceptu CSR. Jednotlivé kraje by mohly rozšířit povědomí o CSR pomocí sociálních sítí, které kraje doposud příliš nevyužívají k propagaci samotného konceptu. Propagace konceptu CSR by vedla k větší informovanosti veřejnosti o aktivitách, ve kterých se jednotlivé kraje angažují.

Zpráva o CSR v kraji

Olomoucký kraj má sice zpracovanou zprávu o CSR v kraji, je ovšem velmi stručná a aktivity, které Olomoucký kraj podniká, jsou sepsány jen v bodech. Zpráva by mohla být více zaměřena na konkrétní projekty a programy, ve kterých se Olomoucký kraj angažuje. Naopak Jihomoravský kraj má zprávu zpracovanou přehledně v komplexním textu, který obsahuje jak jednotlivé projekty, tak dotační programy, které vedou k podpoře jednotlivých aktivit. Moravskoslezský kraj je v rámci zpracovaných dokumentů nejslabší. Kraj má sice zpracovanou brožuru o CSR, ale týká se pouze samotného Krajského úřadu. Veškeré informace o společenské odpovědnosti je tedy potřeba dohledávat na různých odkazech webových stránek Moravskoslezského kraje. Doporučením je tedy mít kvalitně sepsanou zprávu o CSR v kraji, která slouží k lepší informovanosti široké veřejnosti.

Environmentální pilíř

Ochrana životního prostředí je dnes velmi diskutovaným tématem. Všechny tři kraje se v oblasti environmentálního pilíře angažují, v porovnání s ostatními pilíři, nejméně. Kraje by se mohly více zaměřit na propagaci ochrany životního prostředí pomocí projektů, do kterých by zapojily širokou veřejnost. Kraje by se mohly zaměřit v rámci společenské odpovědnosti na investice do udržitelnějších technologií, které by snížily dopady na životní prostředí.

Závěr

Společenská odpovědnost organizací je významný koncept, který mění pohled na fungování organizace z hlediska udržitelnosti a kvality života občanů. Koncept je již plně ukotven v ziskových podnicích, kde již řádně plní svou roli. V případě veřejné správy se koncept stále rozvíjí a svou roli si upevňuje.

První výzkumnou otázkou práce bylo zjistit, jaké role zastupuje veřejná správa v oblasti CSR. Veřejná správa primárně zastupuje pasivní, aktivní a pro-aktivní role. Na tyto role navazuje role pověřovací, podporovací, partnerská a schvalovací. Veřejná správa sehrává důležitou roli zejména v podpoře CSR, a to prostřednictvím finanční podpory, vzdělávacích programů pro podniky, udělování cen za společensky odpovědné chování podniků nebo vedením kampaní zaměřené na CSR.

Druhou výzkumnou otázkou práce bylo zjistit, jaké jsou hlavní motivátory veřejné správy pro přijetí CSR. Protože jsou občané pro veřejnou správu nejvýznamnější zainteresovanou stranou v oblasti CSR, je pro ně jejich spokojenost velmi důležitá. Jedním z důvodů, proč CSR zahrnout do fungování veřejné správy, je posílení vztahů mezi občany a veřejnou správou. Dalšími důvody, proč je CSR pro veřejnou správu důležitý, jsou kvalitnější poskytování služeb, větší spokojenost s fungováním veřejné správy a posílení důvěryhodnosti a *image* celé veřejné správy.

Poslední výzkumnou otázkou práce bylo na základě dostupných zpráv o CSR Olomouckého, Moravskoslezského a Jihomoravského kraje zjistit, jak se jednotlivé kraje angažují v oblasti CSR. Z popisu aktivit a následné komparace jednotlivých krajů vychází, že každý z krajů ve svých dokumentech a zprávách deklaruje rozdílné aktivity. V některých aktivitách se kraje shodují, v jiných zase rozcházejí. Celková úroveň působnosti CSR ve veřejné správě se v jednotlivých krajích liší v jednotlivých zveřejněných dokumentech o CSR. Zatímco Jihomoravský kraj má dokumenty o CSR zpracované velmi přehledně, kraj Olomoucký a Moravskoslezský v přehlednosti zaostávají. Kraje by se pro zlepšení celkového stávajícího stavu v oblasti CSR měly zaměřit především na propagaci CSR, na přehlednost dokumentů o CSR a na samotný environmentální pilíř.

Seznam literatury

Odborná literatura

- ADÁMEK, P. (2019). *Společenská odpovědnost firem, neziskového sektoru a veřejné správy*: distanční studijní text. Karviná: Slezská univerzita, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné. ISBN 978-80-7510-370-3.
- ALMATROOSHI, S., HUSSAIN M., AJMAL M. a TEHSIN M. (2018) Role of public policies in promoting CSR: empirical evidence from business and civil society of UAE. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society* [online]., 18(6), 1107-1123 [cit. 2022-01-13]. ISSN 1472-0701. Dostupné z: doi:10.1108/CG-08-2017-0175
- ANDRONICEANU, A. (2021). Transparency in public administration as a challenge for a good democratic governance. *Administratie si Management Public*, 36, 149-164. DOI: 10.24818/amp/2021.36-09
- BERNARDOVÁ, D. (2012) *Koncept společenské odpovědnosti: obsah, podstata, rozsah*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-80-244-3348-6.
- BOVENS M, WILLE A. (2008) Deciphering the Dutch drop: ten explanations for decreasing political trust in The Netherlands. *International Review of Administrative Sciences*, 74(2):283-305. doi:10.1177/0020852308091135
- COM – Commission of the European Communities (2011). A Renewed EU Strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility. [online]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52011DC0681>
- ČMEJREK, J. a KOPŘIVA R. (2007) *Základy veřejné správy*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN 978-80-213-1626-3.
- DEMMKE, Ch., HENÖKL, Th., MOILANEN, T. (2008) What are Public Services Good at? Success of Public Services in the Field of Human Resource Management. Study Commissioned by the Slovenian EU Presidency. *Report to the 50th Meeting of the Directors-General of Public Services of the Member States of the European Union*, EIPA, Brussels,

- EUROPEAN COMMISSION (2017) Directorate-General for Communication, European citizenship: *report*, European Commission, <https://data.europa.eu/doi/10.2775/720961>
- Fox, T., Ward, H., & Howard, B. (2002). *Public Sector Roles in Strengthening Corporate Social Responsibility: A Baseline Study*. Washington DC: World Bank.
- UNITED NATIONS (1997). *Glossary of environment statistics*. (1997). New York: United Nations, Studies in methods. ISBN 92-1-161386-8.
- HAWRYSZ, L. (2013) *Patronage vs. Implementation of the Corporate Social Responsibility (CSR) Concept in the Public Sector*. In Proceedings of Advanced Research in Scientific Areas, Zilina, The Slovak Republic, 2–6 December 2013; EDIS—Publishing Institution of the University of ZilinaL: Zilina, The Slovak Republic; Volume 2, pp. 184–187.
- HLAVÁČEK, J., HLAVÁČEK, M. (2007). *Za jakých podmínek je pro firmu lukrativním společensky zodpovědné chování?* IES Occasional Paper 3/2007, IES FSV. Univerzita Karlova
- HOPKINS, M. (2016). *CSR and Sustainability: From the Margins to the Mainstream*. Greenleaf Publishing Limited. ISBN 978-1-78353-445-6.
- CHYMIS, A., D'ANSELMI P. a TRIANTOPOULOS CH. (2017). *The Need for a Responsible Public Administration*. THEOFILOU, Anastasios, Georgiana GRIGORE a Alin STANCU, ed. Corporate Social Responsibility in the Post-Financial Crisis Era [online]. Cham: Springer International Publishing, 2017-12-12, s. 155-173 [cit. 2021-12-03]. Palgrave Studies in Governance, Leadership and Responsibility. ISBN 978-3-319-40095-2. Dostupné z: doi:10.1007/978-3-319-40096-9_9
- KAŠPAROVÁ, K., KUNZ, V. (2013). *Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování*. Praha: Grada. Management (Grada). ISBN 978-80-247-4480-3.
- KOTYZA, T., PUČKOVÁ, V. a VAVŘÍKOVÁ, M. (2016). *Společensky odpovědný Moravskoslezský kraj*. Ostrava: Moravskoslezský kraj. ISBN 978-80-87503-92-8.
- KSIĘŻAK, P. a FISCHBACH B. (2018). Triple Bottom Line: The Pillars of CSR. *Journal of Corporate Responsibility and Leadership* [online]. 4(3), 95-110 [cit. 2022-01-23]. ISSN 2392-2699. Dostupné z: doi:10.12775/JCRL.2017.018

- KRAJSKÝ ÚŘAD JIHOMORAVSKÉHO KRAJE (2020). *Politika společenské odpovědnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.jmk.cz/content/13137>
- KRAJSKÝ ÚŘAD MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE. (2019). *Strategie Krajského úřadu Moravskoslezského kraje do roku 2025*. Ostrava: Moravskoslezský kraj. ISBN 978-80-7576-038-8.
- KRAJSKÝ ÚŘAD OLOMOUCKÉHO KRAJE. (2021). *Politika Společenské odpovědnosti Krajského úřadu Olomouckého kraje* [online]. [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/jsme-spolecensky-odpovedni-cl-5385.html>
- KRUKOWSKI, K. (2011). Public Organizations in the Context of Corporate Social Responsibility. *Equilibrium* [online]. 6(4), 53-64 [cit. 2021-12-06]. ISSN 2353-3293. Dostupné z: doi:10.12775/EQUIL2011.028
- KUNZ, V. (2012). *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-3983-0.
- LINEK, L., TRNKA, D. (2005). „Nové způsoby vládnutí a proměna vztahu veřejné správy a občanů.“ Pp. 41-58 in Mansfeldová, Zdenka, Aleš Kroupa (eds.). *Participace a zájmové organizace v České republice*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON. 244 s. ISBN 80-86429-53-9
- MICHALČOVÁ, B. a VAJDOVÁ J. (2020). *Spoločenská zodpovednosť podnikov. Manažment v teórii a praxi* [online]. Košice: Ekonomická univerzita v Bratislave, 16(1), 29-37 [cit. 2021-11-22]. ISSN 1336-7137. Dostupné z: http://mtp.euke.sk/wp-content/uploads/2020/03/MTP-1_2020.pdf#page=29
- MINISTERSTVO VNITRA. (2019). *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030: Koncepce rozvoje veřejné správy na období let 2021–2030*. Praha.
- NÁRODNÍ STŘEDISKO PODPORY KVALITY. (2016). *Příručka CSR pro veřejnou správu „aneb jak se chovat společensky odpovědně“* [online]. B.m.: Národní středisko podpory kvality
- PŮČEK, M. (2005). *Měření spokojenosti v organizacích veřejné správy: soubor příkladů*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, úsek veřejné správy, odbor modernizace veřejné správy. ISBN 80-239-6154-3.

- TOMAŽEVIČ, N. (2019). Social Responsibility and Consensus Orientation in Public Governance: a Content Analysis. *Central European Public Administration Review* [online]. 17(2), 189-204 [cit. 2022-01-14]. ISSN 2591-2259. Dostupné z: doi:10.17573/cepar.2019.2.09
- UNITED NATIONS CONFERENCE ON ENVIRONMENT AND DEVELOPMENT. (1992). *Agenda 21*, Rio Declaration, Forest Principles. New York: United Nations.
- Ward, H. (2004) *Public Sector Roles in Strengthening Corporate Social Responsibility: Taking Stock*. World Bank, Washington DC.
- WORLD BUSINESS COUNCIL FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT. (2002). *Corporate Social Responsibility: The WBCSD's journey* [online]. s. 6 [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: https://www.globalhand.org/system/assets/f65fb8b06bddcf2f2e5fef11ea7171049f223d85/original/Corporate_Social_Responsability_WBCSD_2002.pdf
- ŻYCHLEWICZ, M. (2015). Corporate benefits of CSR activities. *Journal of Corporate Responsibility and Leadership* [online]. T. 1, nr 1, s. 85–96. [accessed 3.3.2022]. DOI 10.12775/JCRL.2014.006.
- Zákon č. 129/2000 Sb. zákon o krajích
- **Webové stránky**
- Olomoucký kraj [online]. Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/index.php>
- Jihomoravský kraj [online]. Dostupné z: <https://www.jmk.cz/>
- Moravskoslezský kraj [online]. Dostupné z: <https://www.msk.cz/>
- Český statistický úřad [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>